



**PETER WOHLLEBEN** s-a născut în 1964. A studiat silvicultura și a lucrat 23 de ani la Administrația Pădurilor din Renania-Palatinat. Promovează și implementează o gestionare ecologică a pădurilor. Este invitat în numeroase emisiuni TV și își împărtășește cunoștințele în cărți și conferințe, dar și în expediții organizate în aer liber. În 2016 a înființat o școală a pădurii.



#### ALTE CĂRȚI PENTRU COPII DE PETER WOHLLEBEN:

Auzi cum vorbesc copacii? (de la 6 ani)

Weißt du, wo die Baumkinder sind? (de la 4 ani)

TITLUL ȘI SUBTITLUL ORIGINAL: WEIßT DU, WO DIE TIERE WOHNEN?  
Eine Entdeckungsreise durch Wiese und Wald

© 2019 Verlag Friedrich Oetinger GmbH,  
Max-Brauer-Allee 34, 22765 Hamburg

Copyright © Publica, 2022, pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.  
Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României  
WOHLLEBEN, PETER

ȘTII UNDE TRĂIESC ANIMALELE? : O EXPEDIȚIE PRIN PĂDURE ȘI LA CÂMPIE / PETER WOHLLEBEN ; TRAD. DIN LB. GERMANĂ DE IULIA DROMERESCHI - BUCUREȘTI : PUBLICA, 2022

ISBN 978-606-722-522-8  
I. DROMERESCHI, IULIA (TRAD.)  
59

EDITORE: CĂTĂLIN MURARU, SILVIU DRAGOMIR  
DIRECTOR EXECUTIV: ADINA VASILE  
COPERTĂ: ALEXE POPESCU  
REDACTOR: RUXANDRA TUDOR  
CORECTOR: RODICA CREȚU  
DTP: DRAGOȘ TUDOR

# PETER WOHLLEBEN

## Știi UNDE TRĂIESC ANIMALELE?

O EXPEDIȚIE PRIN PĂDURE  
ȘI LA CÂMPIE



Traducere din germană de Iulia Dromereschi

PUBLICA  
youngster



# Cuprins

ÎNCEPE EXPEDIȚIA 6

8 *Observă animalele din jurul tău*

EXPEDIȚIE ÎN GRĂDINĂ 10  
ÎNTĂLNIRI PRINTRE CASE ȘI MAȘINI 12  
CERCETAREA PĂRAIELOR ȘI A BUTOAIELOR CU APĂ DE PLOAIE 14  
ÎN CĂUTAREA URMELOR DIN PĂDURE 16

18 *Unde trăiesc animalele?*

MEREU PE DRUM 20  
SPRE SUDI 22  
MUTAREA ESTE EXCLUSĂ 24  
COMUNITĂȚI 26  
PĂSĂRI MARI, CĂPRIOARE MICI ȘI MULTE PUNCTE 28

30 *Ce mănâncă animalele?*

PENTRU CEI MICI, NUMAI CE-I MAI BUN 32  
VERDEȚURI SUCULENTE 34  
PUTUROS, DAR DELICIOSI 36  
CUM EVIȚI SĂ FII MÂNCAT 38

40 *Cum comunică animalele?*

CIRIPESC, NECHEAZĂ SAU TRAG PĂRȚURI 42  
COMUNICARE FĂRĂ CUVINTE 44  
PĂSĂRI OBRAZNICE ȘI CĂINI CARE SE GĂDILĂ 46  
PARADA MODEI ANIMALELOR 48  
LANTERNE CU ARIPI ȘI SĂRITORI ÎN ÎNĂLȚIME UIMITORI 50

52 *Și animalele sunt mici la început*

RĂCOARE ȘI UMEZEALĂ: CRESCĂTORIA DE AMFIBIENI 54  
MULȚI FRAȚI ȘI SURORI: ÎN CREȘA INSECTELOR 56  
ÎN CUIB, LA CĂLDURICĂ: PUII DE PASĂRE 58  
NEAJUTORATE, DAR FOARTE PROTEJATE: MAMIFERELE TINERE 60

62 *Cum se fac mari puii animalelor*

FĂRĂ PĂRINȚI ȘI TOTUȘI DELOC SINGURI 64  
PĂRINȚI ADOPTIVI FĂRĂ VOIE 66

72 *Ce simt animalele*

82 *Traicul în comun, leac pentru vremuri grele*

94 *Animalele și vremea*

104 *Animale în pericol*

116 *Animalele din casa ta*

FĂRĂ PEA MULT RĂSFĂȚ, VĂ RUGĂMI 68  
ÎMPREUNĂ PENTRU TOTDEAUNA 70

DE TEMUT 74  
CURAJI 76  
A TRECUT MOȘ ENE PE LA GENE 78  
CEI MAI BUNI PRIETENI 80

CUMVA DIFERIT DE CEIALȚI 84  
NU EXISTĂ PEA MULTE 86  
ÎMPREUNĂ NE E MAI BINE 88  
CÂND ÎMBĂTRÂNESC ANIMALELE 90  
PLANORIȘTI, SOMNOROȘI ȘI CASCADORI AI MINȚII 92

MERGE ȘI FĂRĂ UMBRELĂ 96  
IARNA, FĂRĂ HAINE POTRIVITE 98  
RĂCORIRE PE TIMP DE VARĂ 100  
PLOAIE TORENȚIALĂ 102

ANIMALELE NU CUNOSC CULOAREA ROȘIE A SEMAFORULUI 106  
CÂND DEVINE PERICULOS ÎN PĂDURE 108  
NU MAI ARUNCAȚI GUNOAI EI 110  
CÂND ESTE PEA CALD, DEVINE NEPLĂCUT 112  
DUBLURI, ARTIȘTI ZBURĂTORI ȘI SCAFANDRI PRICEPUȚI 114

PRIZONIERI SAU PRIETENI? 118  
RESPIRAȚIA SUB APĂ 120  
NATURA LA CUTIE 122  
MICII LOCATARI DIN CASĂ 124

CREDITE FOTO 126





## Începe expediția!



**C**ând eram copil, aveam multe animale. Într-un borcan de sticlă din camera mea trăiau viermi de făină care se transformau în gândaci negri. Pe perna electrică a bunicii încropisem un cuiabar, ca să văd dacă puii de găină aveau să mă accepte ca înlocuitor de mamă. M-au acceptat!

**Î**n plus, petreceam mult timp în natură. Orăcăiam cu broaștele și adulmecam mirosul de mistreți din pădure. Mai târziu, ca pădurar, am văzut animale în fiecare zi. Astăzi, în jurul cabanei noastre trăiesc găini, capre, cai și câini. Învăț multe de la ele – de exemplu, cum funcționează limbajul

lor. Animalele ocupă un loc important în viața mea. Și pentru că putem descoperi multe lucruri interesante cu ajutorul lor, Academia Pădurii pe care o conduc organizează adesea excursii.

**Ș**tiu că nu toți copiii mă pot vizita. Acesta este motivul pentru care am scris această carte. În ea îți voi povesti despre nenumăratele animale pe care le-am întâlnit în pădure, pe drum sau în jurul casei. Din când în când vom arunca un ochi și la animalele care trăiesc mai departe – de exemplu, în mare. Asta pentru că și acolo sunt lucruri interesante, despre care merită povestit. Multe dintre cele despre care vei citi aici pot fi observate chiar în camera ta, în jurul casei sau în timpul unei plimbări pe care o faci singur, cu părinții sau cu prietenii. Sunt convins că îți vei da dreptate. Dacă ai chef, poți răspunde și la câteva întrebări-fulger denumite Quiz.

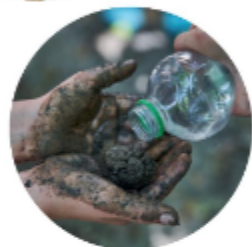
**V**ei afla ce se întâmplă în lumea ascunsă, interesantă, periculoasă și amuzantă a animalelor: știi de ce este bine că păsările depun ouă sau că



peștii comunică între ei prin părțuri? Îți voi povesti și de ce le este frică rămelor de ploaie, cum enervează ciorile câinii și de ce ai nevoie ca să poți crește un melc în camera ta.

**E**ste frumos să scrii o carte despre animale. Dar nu aș fi reușit singur. Vara trecută, într-o zi foarte călduroasă, au venit la mine Marit, Henrik, Mia, Ludwig, Romy, Justus și Elias. Am mers împreună în pădure, am căutat urme de animale, le-am găsit și am încercat diverse lucruri. Fotografatul Jens Steingässer a făcut multe fotografii. Despre aspectul cărții am discutat cu Anja Fischer. Tot ea m-a ajutat să nu uit să povestesc lucruri importante. Stefanie Reich a desenat imaginile vesele cu animale, iar Dagmar Herrmann a făcut să arate frumos împreună textul meu, fotografiile și desenele.

**A**cum putem porni la drum. Hai să căutăm împreună urme de animale și să le descoperim lumea!



În această carte îți voi arăta cum să testezi, să cercetezi și să construiești diverse lucruri în casă ori afară. Nu uita că trebuie să fie mereu prezent și un adult, mai ales când este vorba despre dat găuri sau tăiat. Te rog să nu uiți să protejezi animalele pe care le cercetezi!





*Observă  
animalele  
din jurul tău*

8

CA SĂ OBSERVI ANIMALELE NU TREBUIE SĂ TE DUCI LA ZOO. CELE MICI TRĂIESC PESTE TOT: FURNICI CARE ROD FLORI, MELCI CARE IES LA IVEALĂ DUPĂ CE PLOUĂ, LARVE DE MUȘTE CARE ÎȘI FAC APARIȚIA ÎN BĂLTOACE. ÎN JURUL TĂU POTI DESCOPERI O MULȚIME DE ANIMALE INTERESANTE.



## EXPEDIȚIE ÎN GRĂDINĂ



ANIMALELE SE SIMT FOARTE BINE ÎN MULTE GRĂDINI,  
MAI ALES ÎN CELE SĂLBATICE. AICI AU SUFICIENTĂ  
MÂNCARE ȘI TRĂIESC BINE.



Când este vreme ploioasă, melcii ies din ascunzătoare.

Cele mai multe animale, în special cele mari, sunt timide. De aceea este mai simplu să începi cu observarea celor mici. Acestea petrec multă vreme în grădină, uneori chiar toată viața, și nu pot fugi de tine la fel de repede precum cele mari.

Ce-ai spune, de exemplu, să începem cu furnicile? Ele se strecoară prin aproape orice crăpătură și își construiesc cuiburi în pământ, sub pietre sau în lemnul putred. La suprafață n-o să vezi decât o moviliță, ca un mușuroi de cârțiță în miniatură. Fii atent, micile furnici roșii mușcă și înțepă. Nu sunt periculoase, dar mușcătură lor pișcă la fel ca atunci când atingi urzici. Furnicile sunt înrudite cu albinele, despre care știi deja că înțepă!



### Încearcă și tu!

Dacă dorești să observi veverițe, lucrul de care ai nevoie este o cutie-hrănitore. Aceasta se fixează într-un copac și are o clapetă deasupra. O poți umple cu hrană pentru păsări, dar, și mai bine, cu nuci și semințe de floarea-soarelui. Veverițele pot ridica clapeta, păsările, nu. Altfel înaripatele ar mânca totul, iar veverițele n-ar mai avea nicio șansă. Uneori durează câteva săptămâni până când își dă seama veverița ce o așteaptă înăuntru. Merge mai repede dacă lipești o nucă pe capac. Veverița trage de ea și astfel își dă seama că poate ridica și capacul.



Alte animale sunt mai neplăcute la atingere: după ce a plouat, vei descoperi printre straturi mulți melci lipicioși. Firește că erau acolo dinainte să se schimbe vremea, dar la soare se usucă foarte repede, așa că preferă să se ascundă sub frunziș și sub pietre când e cald. Limaxul roșu, de exemplu, nu are cochilie care să-l protejeze. Acesta se încumetă să exploreze afară doar cât este întuneric sau umezeală.

Cel mai ușor mod de a observa păsările este iarna, când copacii și tufișurile nu au frunze. Atunci poți să te așezi la geam și să urmărești pițigoii și mierlele care caută mâncare. În această perioadă, pe câmp și în pădure găsești mai puțină. Ar fi o idee bună să construiești o hrănitore. Să știi că păsărilor nu le este doar foame, ci și sete. Iar când totul îngheață afară, nu mai pot ajunge la apa din iazurile sau băltoacele din grădină. De aceea s-ar bucura să le pui în fiecare zi, în grădină, un vas cu apă caldă. Să știi că ele vor face baie și când este frig!

Primăvara, multe păsări își caută un loc în care să-și poată construi un cuib. Fac asta pentru a împiedica pisicile sau veverițele să ajungă la ouă și la pui. Și, pentru că asemenea locuri sunt rare în grădini, oamenii sunt foarte amabili și le construiesc căsuțe. Acestea au o gaură prin care pasărea poate țopâi înăuntru și afară. În funcție de mărime, căsuța poate fi folosită de diferite specii. Pițigoii albaștri au nevoie de o gaură cu un diametru de 2,8 centimetri. Pot intra și în căsuțe cu găuri mai mari, însă acolo pătrund și păsări mai mari, care îi gonesc. De exemplu, pițigoii mari, care are capul alb-negru și care este foarte frumos. Acesta trece prin găuri de minimum 3,2 centimetri. Vrăbiile și graurii au nevoie de găuri și mai mari. Dacă atârni căsuțe cu diferite dimensiuni de găuri, poți urmări mai multe specii de păsări.

O grămadă de pietre neobișnuită, ca aceasta din imagine, este o superlocuință pentru multe animale din grădină.



Reține!

### GUNOIUL FURNICILOR

Oare în grădina ta cresc flori de nu-mă-uita? Dacă răspunsul este da, atunci poți observa că în fiecare an înfloresc în alt loc. Pe semințele florilor de nu-mă-uita se formează mici noduri care le plac furnicilor. Acestea le adună și le cară în mușuroi, unde ronțăie nodul și scot sămânța, dar fără să o consume. În anul următor, din grămjăoarele de gunoi ale furnicilor înfloresc noi flori de Nu-mă-uita.





## ÎNTÂLNIRI PRINTRE CASE ȘI MAȘINI

MULȚI ORĂȘENI CRED CĂ NU POT OBSERVA ANIMALE  
PENTRU CĂ NU TRĂIESC ÎN NATURĂ.  
NU ESTE ADEVĂRAT.



Poți găsi natură chiar și pe trotuar. Păpădiile cresc în orice crăpătură.

**P**entru multe animale, casele noastre par doar niște munți cu aspect regulat. Ele pot trăi foarte bine între acești munți construiți de oameni. Dar numai dacă există și plante.

**P**entru multe specii, cei mai potriviți sunt copacii. Între crengile lor își construiesc cuiburi păsări mici, din flori beau nectar albinele, iar fructele sunt niște aperitive delicioase pentru veverițe sau șoareci. Din frunze se hrănesc omizile fluturilor. În pământul de sub copaci se simt foarte bine creaturile mitite, precum acarienii. Când se

cojește scoarța, o pot ronțâi. Și un singur copac este bun pentru animale, dar cu cât mai mulți, cu atât mai bine. Cele mai indicate sunt parcurile, care aduc oarecum cu niște păduri. Dar și un șir de copaci de-a lungul unei străzi este un dar, atât pentru oameni, cât și pentru animale.

**N**u doar copacii le plac animalelor. Și iarba și buruienile sunt importante. Asemenea plante cresc chiar și în refugiile pentru pietoni sau pe marginea străzilor. Iar printre ele locuiesc insecte. Tocmai de aceea asemenea insulițe verzi nu trebuie tunse foarte des.

**D**ar eu voiam să-ți explic cum se observă animalele! În oraș este mai simplu decât în pădure, pentru că animalele de oraș sunt obișnuite cu oamenii. De aceea nu sunt atât de sperioase și te lasă să te apropii mult de ele. Și te privesc! În Frankfurt, într-o dimineață, am văzut într-o stație de transport în

comun o cioară. A avea în cioc o nucă și voia să o ascundă în iarba dintr-un refugiu pentru pietoni. Când a văzut că o privesc, a luat-o de jos și a încercat să o pitească în altă parte. S-a gândit că o vreau eu și că i-o voi lua. Așadar nu doar tu poți observa animalele, ci și ele te observă pe tine!

**E**ste foarte ușor să cercetezi porumbeii. Te poți apropia de ei chiar până la un metru. Cei mai mulți sunt descendenți ai porumbeilor voiajori și ai celor de pădure, deci sunt o combinație de animale domestice cu animale sălbatice. Dar nu doar de aceea sunt aproape domesticiți. Aceștia știu că hrana lor vine de la oameni. Bucățiile de pâine sau cartofii prăjiți se găesc frecvent în oraș. Uneori, porumbeii doar așteaptă să le arunce cineva pe jos.

**C**el mai bun moment pentru observarea animalelor în oraș este noaptea. Poate că te întorci acasă târziu, împreună cu părinții. Sau poate că privești pe geam. La acea oră nu prea circulă nici oameni, nici mașini. Așa că vulpile, dihorii și alte animale mari fac excursii lungi pe trotuare. Și, pentru că străzile sunt luminate, poți să îi vezi.

### Zoo-info

#### PORUMBELUL DE ORAȘ

Mulți oameni nu le plac porumbeii de oraș. Aceste păsări murdăresc casele cu gălățul lor sau se scapă în capul pietonilor. Este cam scârbos. Dar ce să faci porumbeii? Nu există toaleta pentru păsări! Dacă nu sunt foarte mulți, locuitorii orașului pot conviețui bine-mersi alături de ei. Un sfat ar fi să nu hrănim porumbeii de oraș, ca să nu se înmulțească din ce în ce mai mult.



#### Implică-te!

Pentru a aduce un colț de natură în oraș, poți pregăti bombe de semințe. Nu-ți fie teamă, nu explodează! Ia o mână de pământ argilos. Udă-l puțin dacă este prea tare, apoi pune în el și câteva semințe de flori sălbatice și formează o bilă. Aceasta poate fi uscată și pusă la păstrare, apoi, când vine primăvara sau vara, poate fi aruncată pe un petec de pământ liber. După câteva săptămâni, aici vor crește flori sălbatice, iar insectele vor avea de mâncare.





## CERCETAREA PĂRAIELOR ȘI A BUTOAIELOR CU APĂ DE PLOAIE

ANIMALELE DIN APĂ NU SE VĂD CHIAR ATÂT DE UȘOR, PENTRU CĂ DE CELE MAI MULTE ORI STAU ASCUNSE. MOTIVUL ESTE FRICA DE PĂSĂRI.

**L**a unele păsări, precum uliul păsărar, felurile de mâncare favorite se văd în nume. Unele păsări mai mici, cum ar fi mierla de apă, mănâncă bucroase crustacee sau larve de muște, care locuiesc sub pietrele din apă. Exact asta poți urmări. Așază-te pe malul unui pârâu și ridică o piatră din apă.

Uneori, pe partea inferioară se află mici vietăți maro, care au două antene în zona dorsală. Sunt larvele musculițelor de piatră. Este un semn bun dacă le găsești, pentru că au nevoie de apă curgătoare foarte curată.

**Î**ntre pietrele din apă se mișcă, uneori, un tubuleț. Aparține larvei unei tricoptere. Larvele își fac un tubuleț din tot ce găesc. Procedează astfel pentru a se proteja de inamici. În funcție de ce găesc în apă, construiesc tubulețul din pietricele sau din părți vegetale.



### Încearcă și tu!

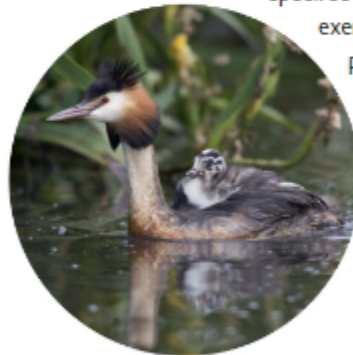
Dacă dorești să cercetezi un pârâu, poți folosi un pahar cu fundul plat. Bagă-l în apă, având grijă să-l lași cu gura afară. Următorul pas este să privești înăuntru prin pereții săi – funcționează aproape la fel de bine ca o lupă.



**Ș**i în iazurile mici, de apă stătătoare, trăiesc multe animale. În martie, broaștele își depun aici ouăle. În cazul broaștei de iarbă este vorba despre gogoloaie mari, care conțin peste 1 000 de ouă fiecare. După ce sunt depuse, se umflă. Altfel, dacă s-ar mări în burta femelei, nu ar încăpea. Din ouă ies mormoloci care arată ca niște bile cu coadă. Aceștia se hrănesc cu alge, niște plante mărunțele care cresc la marginea bălții, dar și în mijlocul apei, formând un strat verde. Vara, coada mormolocilor devine tot mai scurtă și le cresc picioare. Nu după multă vreme, pădurea este plină de numeroase broscuțe.

**N**u ai iaz sau pârâu în zonă? Nu contează. Un loc foarte bun pentru observarea animalelor sunt butoaiele cu apă de ploaie – poate că ai în propria grădină sau există unul în cea a prietenilor. Unele insecte consideră un asemenea butoi ca fiind un iaz mic. Muștele își depun aici ouăle. Larvele de muște mănâncă alge care cresc în butoaie. Fac asta până ce cresc suficient de mari, devenind muște și schimbându-și forma. Între timp se transformă în pupe de câteva ori. Pentru a respira, larvele de muște atârnă în apă ca niște virgulițe și scot la suprafață doar un tub prin partea dorsală. Când le deranjezi, se scufundă repede.

**A**cum îți voi mai povesti și despre alte animale ușor de observat: păsările de apă. De cele mai multe ori inoată la suprafață, ca rațele. Câteva specii se scufundă adânc și petrec mult timp sub apă, de exemplu, corcodelul pitic. Aceste păsări vânează pești sub apă și pot să-și țină respirația perioade lungi. Este amuzant să privești locul în care ies din nou la suprafață. Nu este atât de ușor, pentru că nu știi niciodată în ce direcție au inotat pe sub apă.



## Quiz

DE CE AU LEBEDELE GĂTUL LUNG?

- PENTRU A VEDEA MAI BINE INAMICII.
- PENTRU A PUTEA MÂNCA SUB APĂ.



Cu gâtul și gâtul său lung, o lebădă poate urmări larve de peșci și insecte care se ascund în apă.



## ÎN CĂUTAREA URMELOR DIN PĂDURE

ÎN PĂDURE, CEL MAI BINE ESTE SĂ PROCEDEZI LA FEL CA ÎN GRĂDINĂ:  
ÎNCEPI CU ANIMALELE MICI PENTRU ASTA, AI NEVOIE DOAR DE O MÂNĂ DE  
PĂMÂNT. PENTRU A DESCOPERI TOT CE SE AFLĂ ACOLO, FOLOSEȘTE O LUPĂ.

**D**acă privești cu atenție, vei vedea gândaci, păianjeni și izopode mici. Viețuitoarele lungi și maronii, cu multe picioare, sunt miriapode. Nu mănâncă frunze căzute, ci vânează alte animale mici. Uneori, în mânuța ta de pământ se mișcă și o biluță maro. Este o oribatidă. Se înrudește cu păianjenii, dar în afară de asta nu se știe mare lucru despre ea. Cine știe, poate îți vine ție chefel să o cercetezi. Să știi că în doi este mereu mai amuzant!

**A**nimalele mai mari se observă mai greu, pentru că în pădure copacii și tufișurile cresc des. De aceea animalele se pot ascunde mult mai bine decât pe o câmpie. Așa că, dacă la câmpie poți vedea o pasăre în zbor la fiecare

### Încearcă și tu!

Să știi că poți chiar să leel urmele de animale cu tine acasă. Pentru asta ai nevoie de o pungă de Ipsos (unul de calitate, care se întărește repede), de o cutie goală de lăur și de puțină apă. Pune pudra de Ipsos și apa în cutie și amestecă până nu mai sunt cocoloașe. După aceea varsă pasta în urma lăsată de animal și așteaptă până când se întărește. Se specifică pe ambalaj cât timp înseamnă asta. La final, ridică ușor placa de Ipsos – ar trebui să fie gata. Ai grijă, pentru că se poate crăpa. Acasă poți să îndepărtezi praful cu o perluță de dinți și să cauți pe Internet ca să afli de la ce animal este urma.



Știi de la ce animal provine urma asta?

câteva minute, în pădure trece o vreme fără să vezi niciuna. Dar ele se află în copaci și sunt multe. Chiar dacă nu le vezi, poți măcar să le auzi cântând! În acest fel îți dai seama unde se află și poate că le și descoperi.

**Ș**i mai greu de observat sunt animalele mari, precum căprioarele, vulpile sau iepurii. Ce faci în acest caz? Soluția este simplă: ai nevoie de muult timp. Așază-te pur și simplu pe o buturugă și așteaptă fără să vorbești și fără să te miști. Dacă după câteva minute auzi ceva foșnind în frunziș, să știi că sunt cel mai probabil șoareci. Aceștia trăiesc printre rădăcinile groase ale copacilor sau sub trunchiurile moarte. Pentru că le este frică de vulpi și de bufnițe, aleargă repede de la o ascunzătoare la alta. Căprioarele sau cerbii își fac simțită prezența prin trosnetele crenguțelor de sub copitele lor. Pentru că se tem de noi, oamenii, apar adesea numai când lumina este mai slabă, sub copaci. De aceea cele mai mari șanse de a le vedea sunt în zori sau la lăsarea serii.

**D**acă nu ai noroc să vezi prea multe animale așa, în carne și oase, mai există și alte posibilități. Ce spui, de exemplu, despre urme? Pe cărările din pădure poți găsi nenumărate. Căprioarele, cerbii și mistreții circulă pe ele, fiindcă nu le stau în cale crengi sau alte obstacole. Pe poteci se creează zone noroioase după ce plouă, iar animalele lasă urme când le străbat. Dacă marginile sunt clare, atunci animalul a trecut pe acolo în ultimele zile. Urmele mai vechi sunt mai șterse și nu se disting atât de bine. Dacă animalul a călcat într-o băltoacă măloasă este cel mai simplu să-ți dai seama când a făcut asta. Dacă apa din băltoacă este tulbure, animalul a fost acolo cu doar câteva ore sau chiar minute înainte. Dacă apa este limpede înseamnă că noroiul deja s-a depus pe fund. Asta durează multe ore și arată că animalul a mers pe acolo cu mai mult timp în urmă.

### Zoo-info

Adâncitură



### GÂNDACUL DE BĂLEGAR

Nu trebuie să cauți prea mult gândacii de bălegar. Îi găsești de cele mai multe ori pe cărările din pădure, pe care circulă lent. Poți să leel liniștit unul în palmă. Nu-ți face grijă, nu te mușcă. Privește platoșa lui: are două adâncituri mici, una la stânga și una la dreapta? Este un „gândac de bălegar comun”. Dacă lipsesc, ai găsit un gândac de pădure. Cred că va protesta puțin dacă-l leel în palmă, lucru pe care îl poți auzi. Du-l la ureche și îl vei auzi țărâind. Asta face pentru a deruta atacatorii. De cele mai multe ori este vorba despre păsări, cărora li se par ciudați gândacii care țărăle, motiv pentru care îl sculpa uneori.





# Unde trăiesc animalele?

ORICE ANIMAL ARE NEVOIE DE O „CASĂ”, ADICĂ DE UN LOC ÎN CARE SĂ SE SIMTĂ ÎN SIGURANȚĂ. POATE FI VORBA DESPRE O LOCUINȚĂ CU ETAJ, DE UNA ÎNCHIRIATĂ ORI COMUNĂ MAI MULTOR VIEȚUITOARE SAU DESPRE UN PAT DIN FRUNZE. UNEORI, POATE FI VORBA DESPRE ÎNTREAGA NATURĂ.

